

UCHWAŁA NR XLIX.508.2022
RADY MIASTA EŁKU

z dnia 14 grudnia 2022 r.

w sprawie stwierdzenia wygaśnięcia mandatu radnego

Na podstawie art. 383 § 1 pkt 2 i § 2 w zw. z art. 10 § 1 pkt 3 lit. a oraz art. 11 § 1 pkt 5 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. - Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2022 r. poz. 1277) uchwała się, co następuje:

§ 1. 1. Stwierdza się wygaśnięcie mandatu radnego Rady Miasta Ełku Piotra Karpieni z powodu utraty prawa wybieralności.

2. Uzasadnienie stanowi załącznik do uchwały.

§ 2. Zobowiązuje się Przewodniczącego Rady Miasta Ełku do niezwłocznego doręczenia uchwały zainteresowanemu radnemu, Wojewodzie Warmińsko-Mazurskiemu oraz Komisarzowi Wyborczemu w Olsztynie.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miasta
Ełku

Włodzimierz Szelażek

Uzasadnienie Pouczenie

W związku z pismem:

- z dnia 13 stycznia 2022 r. mieszkańca Oracz o przeprowadzenie postępowania sprawdzającego dotyczącego wygaśnięcia mandatu radnemu Piotrowi Karpieni z powodu naruszenia art. 383 § 1 pkt 2) Kodeksu wyborczego tj. *utraty prawa wybieralności lub nieposiadania go w dniu wyborów*,
- Komisarza Wyborczego II w Olsztynie z dnia 21 marca 2022 r. znak DOL-0012-2/22 który przesłał pismo mieszkańca Ełku z dnia 7 marca 2022 r. zawierające informacje na temat miejsc zamieszkiwania radnych Rady Miasta Ełku poza terenem miasta Ełk, co stanowi przesłankę wygaśnięcia mandatu radnego,

Rada Miasta Ełku uchwałą nr XXXIX.398.2022 z dnia 23 lutego 2022 r. zmienioną uchwałami: nr XLVI.464.2022 z dnia 28 września 2022 r. i nr XLVII.477.2022 z dnia 26 października 2022 r. zleciła Komisji Rewizyjnej przeprowadzenie kontroli w zakresie legalności sprawowania mandatu przez Radnego Rady Miasta Ełku Piotra Karpień w kadencji 2018-2023, w przedmiocie ustalenia czy posiadał w dniu wyborów i czy nadal posiada prawo wybieralności do Rady Miasta Ełku.

W celu przeprowadzenia działań kontrolnych Komisja Rewizyjna Rady Miasta Ełku powołała w dniu 3 marca zespół kontrolny, w skład którego weszli radni:

1. Ireneusz Dzienisiewicz – przewodniczący,
2. Emilia Górską – zastępca przewodniczącego,
3. Łukasz Cegiełka,
4. Nikodem Kemicer,
5. Mirosław Sawczyński,
6. Michał Tyszkiewicz,
7. Krzysztof Wiloch.

Zespół kontrolny rozpoczął prace w dniu 3 marca 2022 r. i zakończył w dniu 3 listopada 2022 r.

Zespół kontrolny zapoznał się z analizą orzecznictwa WSA i NSA w sprawach związanych z ustaleniem miejsca faktycznego zamieszkania radnych.

I. Zespół kontrolny wystąpił 2 września 2022 r. z pytaniami do radnego Piotra Karpieni. Radny wyjaśnił w udzielonej 13 września odpowiedzi że:

- podczas wyborów samorządowych w 2018 r. mieszkał pod adresem Asnyka 11/3 w Ełku.
- od niecałych 2 lat miejscem faktycznego zamieszkania radnego Karpieni jest ul. Lwowska 2 w Ełku,
- opłaty za odpady komunalne uiszcza w gminie miejskiej Ełk i gminie wiejskiej Ełk, ponieważ w obu tych gminach posiada nieruchomości,
- posiada dom o pow. 289 m², który znajduje się w gminie wiejskiej Ełk oraz mieszkanie o pow. 54 m², które znajduje się w gminie miejskiej Ełk,
- płaci podatki od nieruchomości w gminie miejskiej Ełk.

II. Zespół kontrolny zwrócił się 20 września 2022 r. z pytaniami do Prezydenta Miasta Ełku, na które otrzymał odpowiedzi w dniu 30 września 2022 r. Z udzielonych odpowiedzi wynika, że radny Karpienia jest zameldowany w Ełku, przy ul. Lwowskiej 2.

III. Zespół kontrolny wystąpił 27 września 2022 r. z pytaniami do Przewodniczącego Rady Miasta Ełku na które otrzymał odpowiedzi w dniu 4 października 2022 r. Z udzielonych odpowiedzi wynika, że w złożonych za lata 2018 – 2021 r. oświadczeniach majątkowych miejsce zamieszkania znajduje się w granicach administracyjnych Gminy Miasta Ełku. Adres podany w załączonych do oświadczeń drukach PIT, również znajduje się w granicach administracyjnych Gminy Miasta Ełku.

IV. Zespół kontrolny przeanalizował oświadczenia majątkowe udostępnione na stronie BIP Urzędu Miasta Ełku złożone przez radnego Karpień w bieżącej kadencji.

Zgodnie z treścią oświadczenia złożonego w dniu 6 grudnia 2018 r. i oświadczenia złożonego w dniu 30 kwietnia 2019 r. radny nie posiadał żadnej nieruchomości mieszkalnej (dom lub mieszkanie). Ponadto w ww. dokumentach nie ma informacji o żadnym zobowiązaniu pieniężnym zaciągniętym na zakup nieruchomości przeznaczonej na cele mieszkaniowe.

W oświadczeniu majątkowym złożonym w dniu 30 kwietnia 2020 r. znajduje się informacja dotycząca domu o pow. 289 m² (małżeńska współwłasność majątkowa). W tym samym dokumencie widnieje informacja o zobowiązaniu pieniężnym w wysokości 400.000 zł zaciągniętym w BPS o/Ełk. Informacja o ww. nieruchomości oraz zobowiązaniu pieniężnym pojawia się również w korekcie oświadczenia majątkowego z dnia 11 sierpnia 2021 r. i korekcie oświadczenia majątkowego z dnia 22 sierpnia 2022 r. Zespół zwrócił uwagę na informację, że zobowiązanie jest kredytem na budowę domu.

Zgodnie z odpowiedzią udzieloną przez radnego w dniu 13 września, dom o pow. 289 m² znajduje się na terenie gminy wiejskiej Ełk.

W korekcie oświadczenia majątkowego z dnia 11 sierpnia 2021 r. i korekcie oświadczenia majątkowego z dnia 22 sierpnia 2022 r. znajduje się informacja o odziedziczonym mieszkaniu o pow. 54,1 m² stanowiącym składnik majątku osobistego.

Zgodnie z odpowiedzią udzieloną przez radnego w dniu 13 września mieszkanie o pow. 54 m² znajduje się na terenie gminy miejskiej Ełk.

V. W związku z tym, że doszło do faktycznej zmiany miejsca zamieszkania radnego, zespół kontrolny zwrócił się z prośbą do Komendanta Powiatowego Policji o ustalenie czy podany przez radnego Piotra Karpień adres ul. Lwowska 2 w Ełku, jest jego faktycznym miejscem zamieszkania. Odpowiedź wpłynęła do Biura Rady Miasta Ełku 24 października 2022 r. Z przeprowadzonego przez policję postępowania sprawdzającego wynika, że:

- zgodnie z oświadczeniem matki radnego Karpieni – Danuty Karpieni, jej syn mieszka z nią, w jej nieruchomości od początku 2022 roku tj. pod adresem Lwowska 2, 19-300 Ełk,
- policja w trakcie „wywiadu” nie zastała radnego Karpieni pod wskazanym adresem Lwowska 2, Ełk,
- w wyniku dokonanego przez policję rozpytania, część sąsiadów oświadczyła, że sporadycznie widywała radnego Karpień, kiedy przyjeżdżał do matki w odwiedziny, a pozostali sąsiedzi oświadczyli, że w ogóle nie widują Piotra Karpieni pod adresem na ul. Lwowskiej 2 w Ełku,
- policja „sprawdziła adres” w gminie wiejskiej Ełk – Oracze 6J,
- podczas „sprawdzania adresu” Oracze 6J, policja zastała na miejscu radnego Karpień, który oświadczył, że nie mieszka pod tym adresem, a jedynie przebywa tam od czasu do czasu,
- rozpytani przez policję sąsiedzi nie byli w stanie jednoznacznie określić, jak często widują Piotra Karpień na posesji położonej w Oraczach 6J. Stwierdzili natomiast, że widują go przynajmniej raz w tygodniu, a czasami kilka razy w tygodniu.

W wyniku analizy wszystkich dokumentów zespół kontrolny zauważył, że:

1. Występują rozbieżności pomiędzy oświadczeniem złożonym przez matkę Piotra Karpieni – Danutę Karpień a oświadczeniem złożonym przez radnego Karpień. Pani Danuta Karpienia twierdzi, że jej syn mieszka na ul. Lwowskiej 2 w Ełku od początku 2022 r. Natomiast Piotr Karpień, w dniu 13 września 2022 r., oświadczył, że mieszka na ul. Lwowskiej 2 w Ełku „niecałe dwa lata”. Tym samym musiałby zamieszkiwać pod adresem na ul. Lwowskiej 2 od IV kwartału 2020 r. W świetle oświadczenia Pani Danuty Karpienia rozbieżność wynosi ok. 12 - 15 miesięcy.

2. Analiza oświadczeń majątkowych radnego Piotra Karpieni wskazuje na fakt, że na początku bieżącej kadencji tj. w 2018 r. (zał. nr 8 i 9) nie posiadał on żadnej nieruchomości mieszkaniowej na terenie Gminy Miasta Ełk. Zgodnie z oświadczeniami złożonymi w latach 2020 – 2022 Piotr Karpienia stał się wspólnie ze swoją małżonką właścicielem domu o pow. 289 m², który znajduje się w gminie wiejskiej Ełk. Dodatkowo, na budowę wspomnianego domu, zaciągnął kredyt w wysokości 400.000 zł. W oświadczeniach majątkowych złożonych w latach 2021-2022 radny Karpienia wykazał, że jest właścicielem mieszkania o pow. 54,1 m², które znajduje się w gminie miasto Ełk. Jednak zgodnie z oświadczeniem z dnia 13 września 2022 mieszkanie nie znajduje się pod adresem wskazanym jako miejsce faktycznego pobytu radnego.

3. Z przeprowadzonego przez Komendę Powiatową Policji rozpytania wynika, że Piotr Karpienia faktycznie nie przebywa pod adresem Lwowska 2 w Ełku, wskazanym w oświadczeniu z dnia 13 września 2022 r. Za taką oceną przemawia fakt, że żaden z sąsiadów jednoznacznie nie potwierdził tego stanu rzeczy.

4. Z przeprowadzonego przez Komendę Powiatową Policji rozpytania w miejscowości Oracze (gmina wiejska Ełk), wynika, że radny przebywa w nieruchomości w Oraczach, a także jest widywany przez sąsiadów. Jest to wskazywana przez radnego w oświadczeniu majątkowym nieruchomość (dom o pow. 289 m²), na której budowę zaciągnął kredyt. Ponadto radny oświadczył, że uiszcza opłaty za odpady komunalne w gminie wiejskiej Ełk.

Zgodnie z art. 383 § 1 pkt 2 ustawy z 05.01.2011 r. Kodeks wyborczy (Dz.U. z 2022 r. poz. 1277, dalej: k.w.) jedną z przyczyn wygaśnięcia mandatu radnego jest utrata prawa wybieralności lub nieposiadania go w dniu wyborów. W takim przypadku rada zobowiązana jest do podjęcia uchwały stwierdzającej wygaśnięcie mandatu najpóźniej w terminie miesiąca od wystąpienia przyczyny wygaśnięcia mandatu (art. 383 § 2 k.w.).

Zgodnie z art. 11 § 1 pkt 5 k.w. prawo wybieralności do organu stanowiącego jednostkę samorządu terytorialnego (bierne prawo wyborcze) przysługuje osobie mającej prawo wybierania do tego organu. Prawo wybierania do danej rady ma każdy obywatel polski, który najpóźniej w dniu głosowania kończy 18 lat oraz stale zamieszkuje na obszarze działania tej rady (art. 10 § 1 pkt 3 k.w.).

Dla przesądzenia, czy zachodzi przesłanka wygaśnięcia mandatu, istotne znaczenie ma kilka kwestii. Dał temu wyraz Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z 19 maja 2016 r., II OSK 689/16 (LEX nr 2083586). NSA podkreślił, że „instytucja zameldowania ma charakter wyłącznie ewidencyjno-porządkowy i nie można utożsamiać miejsca zamieszkania z miejscem zameldowania na pobyt stały. Z czynnością zameldowania nie wiąże się bowiem nabycie żadnych praw i obowiązków”.

Według NSA w kontekście oceny posiadania prawa wyborczego, nie ma także znaczenia rozstrzygającego wpis do rejestru wyborców ani też miejsce opłacania podatków. W postępowaniu w sprawie wygaśnięcia mandatu radnego można - w ocenie NSA - kwestię miejsca zamieszkania oceniać również za pomocą innych dowodów: „gdy okoliczności sprawy pozwolą przeciętnemu obserwatorowi na sformułowanie wniosku, że określona miejscowość jest aktualnie głównym miejscem, w którym skupia się działalność osoby fizycznej, w którym jest jej centrum życiowe”.

W ocenie Komisji Rewizyjnej działającej przy Radzie Miasta Ełku w przypadku radnego Piotra Karpieni wystąpiły przesłanki dotyczące utraty przez niego prawa wybieralności. Rada Miasta Ełku jest w takim przypadku zobowiązana do podjęcia uchwały stwierdzającej wygaśnięcie mandatu najpóźniej w terminie miesiąca od wystąpienia przyczyny wygaśnięcia mandatu.

Zebrany materiał dowodowy pozwala na stwierdzenie, iż radny Piotr Karpienia nie zamieszkuje w mieście Ełku. Jego centrum interesów życiowych (przede wszystkim rodzinnych i majątkowych) jest miejscowość Oracze, znajdująca się poza granicami gminy, w której radny obecnie sprawuje mandat.

O miejscu zamieszkania nie decydują jedynie kryteria administracyjne jak zameldowanie czy wpis do rejestru wyborców, ale fakt przebywania tam określonej osoby oraz uczynienie przez nią z tego miejsca centrum życiowego, oraz centrum osobistych interesów.

Zdaniem Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Lublinie (Sygn. akt II SA/Lu 254/16, LEX nr 2258575.), wyrażonym w wyroku z 19 stycznia 2017 r., rozpatrując przesłankę decydującą o stałym miejscu zamieszkania, tj. zamiaru przebywania, należy mieć na uwadze, że składnik mentalny animus nie może być oceniony tylko i wyłącznie na podstawie wewnętrznego przekonania, pozytywnego stosunku emocjonalnego do danej miejscowości czy wreszcie deklaracji słownej lub zapewnień. Aby był on wiarygodny, musi jeszcze wyrażać się w postaci konkretnych sprawdzalnych zachowań, które będą jego potwierdzeniem. Nie wystarczy w tej mierze jedynie złożenie oświadczenia czy zapewnień przez

zainteresowaną osobę o danym zamiarze. Muszą temu oświadczeniu jeszcze towarzyszyć codzienne czynności faktyczne i prawne, które będą jego wyrazem.

Obowiązkiem rady – po powzięciu informacji wskazujących na możliwość niespełnienia przesłanki stałego zamieszkiwania w dniu wyborów bądź też po wyborze – jest przeprowadzenie postępowania wyjaśniającego. W toku tego postępowania nie został udowodniony fakt stałego, rzeczywistego zamieszkiwania przez Piotra Karpieńkę pod adresem mieszczącym się w granicach administracyjnych gminy, w której radny uzyskał mandat. Faktu zamieszkiwania pod wskazanym przez radnego adresem zameldowania nie potwierdza też wywiad środowiskowy Komendy Powiatowej Policji w Ełku. Trzeba podkreślić, że przepisy prawne stanowią, iż równocześnie można mieć tylko jedno miejsce pobytu stałego (zamieszkania). Wynika to z art. 27 ust. 2 ustawy o ewidencji ludności, a także z art. 28 Kodeksu cywilnego. Jakkolwiek nie ma podstaw prawnych do oceny – na użytek prawa wyborczego – stałego zamieszkania wyłącznie na podstawie stałego zameldowania.

W świetle powyższego Rada Miasta Ełku w dniu 30 listopada 2022 r. na XLVIII sesji po wysłuchaniu wyjaśnień złożonych przez radnego Piotra Karpieńkę uznała powyższe działania Komisji Rewizyjnej za prawidłowe, przyjęła je za własne i w konsekwencji uznała, że należy podjąć uchwałę o stwierdzeniu wygaśnięcia mandatu radnemu Piotrowi Karpieni z powodu utraty prawa wybieralności.

Pouczenie

Od niniejszej uchwały zainteresowanemu przysługuje prawo wniesienia skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Olsztynie.

Skargę wnosi się za pośrednictwem Rady Miasta Ełku w terminie 7 dni od dnia doręczenia